08/03/2021

Νηστεία και παραδόσεις της Τυρινής εβδομάδας

/ Παράδοση

Βρισκόμαστε στην εβδομάδα που είναι γνωστή ως “η Τυρινή”, την τελευταία εβδομάδα πριν την Αγία και Μεγάλη Τεσσαρακοστή. Αυτήν την εβδομάδα οι πιστοί καταλύουν ψάρι, τυρί, γάλα και αυγά όμως από την Κυριακή της Απόκρεω δεν καταλύουν κόκκινο κρέας.

Η εβδομάδα της Τυρινής τελειώνει την Κυριακή 14 Μαρτίου γνωστή και ως Τυρινή όταν και ξεκινάει για τη φετινή χρονιά η Αγία και Μεγάλη Τεσσαρακοστή.

Η εβδομάδα της Τυρινής αποτελεί την τελευταία εβδομάδα προετοιμασίας των πιστών, του Τριωδίου, για την νηστεία. Στη Νηστεία της Μ. Τεσσαρακοστής μπαίνουμε σταδιακά κατά την περίοδο του Τριωδίου, περίοδο πνευματικής προετοιμασίας για την είσοδό μας σε αυτήν.

Κατά την πρώτη εβδομάδα (από την Κυριακή του Τελώνου και Φαρισαίου μέχρι την Κυριακή του Ασώτου), που καλείται Προφωνήσιμη, επειδή αποτελεί την

προαναγγελία της Μ. Τεσσαρακοστής, ή “αρτσιβούριο” (=προπομπός), έχουμε όλες τις μέρες της εβδομάδος “κατάλυσιν εις πάντα” (απολυτή).

Κατά την δεύτερη εβδομάδα, της Αποκριάς ή Κρεατινής (από την Κυριακή του Ασώτου μέχρι την Κυριακή των Απόκρεω), καταλύουμε εις πάντα, εκτός Τετάρτης και Παρασκευής, ημέρες αυστηρής νηστείας. Η Κυριακή των Απόκρεω, είναι η τελευταία ημέρα, που τρώμε κρέας.

Και κατά την τρίτη εβδομάδα, την εβδομάδα της τυροφάγου ή Τυρινή εβδομάδα (από την Δευτέρα μετά την Κυριακή των Απόκρεω μέχρι και την Κυριακή της Τυροφάγου), καταλύουμε απ όλα, όλες τις ημέρες, εκτός από κρέας (λευκή νηστεία). Την εβδομάδα αυτή ο άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης την ονομάζει “προνήστιμον” και η υμνογραφία “προκαθάρσιον”, επειδή κατ εξοχήν αυτή μάς προετοιμάζει, για να εισέλθουμε στην Τεσσαρακοστή.

Με την Κυριακή της Τυρινής κλείνει η προπαρασκευαστική περίοδος των τριών εβδομάδων του Τριωδίου και μπαίνουμε στην Μ. Τεσσαρακοστή.

Τα έθιμα της τυρινής εβδομάδας

Κατά την τυρινή εβδομάδα στα χωριά της Αρκαδίας, όλοι οι χωριανοί προμηθεύονταν γάλα, για να φτιάξουν τις ξυπόλυτες γαλόπιτες, τις μακαρονόπιτες και τις τυρόπιτες και να πήξουν τα γιαούρτια.

Οι νοικοκυρές ετοίμαζαν τα γαλακτερά φαγητά και τα γλυκίσματα για να κεράσουν τις μπούλες και τους φίλους. Τα ψάρια επιτρέπονταν όλη την εβδομάδα.

Το Σάββατο της Τυρινής οι γυναίκες έφτιαχναν τα **ψυχούδια**, τα μικρά στρογγυλά ψωμάκια με τη σφραγίδα στη μέση σαν πρόσφορο. Αυτήν την ημέρα μαζεύονταν τα παιδιά στα νεκροταφείο, έπαιρναν από ένα ψυχούδι και προσεύχονταν. Οι γυναίκες μαζί με τα ψυχούδια, έχουν ένα σίδερο του σιδερώματος με αναμμένα κάρβουνα, για να ρίξουν μαζί με λιβάνι, επάνω στο μνήμα. Στις ψυχές, προτού φύγουν από το νεκροταφείο, άφηναν μια μπουκιά ψυχούδι μουσκεμένο στο κρασί.

Κυριακή της Τυρινής

Το μεσημέρι το τραπέζι περιελάβανε το τυροζούμι (αραιή άρμη), βακαλάο πλακί ή ψητό στη μπουγάνα με σκορδαλιά. Συνοδευόταν από γαλόπιτα ξυπόλυτη, γιατί δεν είχε φύλλο. Το βράδυ ετοίμαζαν μακαρόνια με μπόλικη μυζήθρα και με χοιρινό λίπος που συνοδευόταν από τηγανητό βακαλάο και κρασί.

Έθιμα διατροφής την Κυριακή της Τυρινής

-Στην Αρκαδία υπάρχει η παράδοση τα ανύπαντρα νεαρά άτομα να κλέψουν ένα κομμάτι μακαρόνι και να το βάλουν κάτω από το μαξιλάρι τους για να ονειρευτούν ποιον θα παντρευτούν.

-Οι κοινότητες των Βλάχων των ορεινών περιοχών της κεντρικής Ελλάδας φτιάχνουν παραδοσιακές γαλατόπιτες, τυρόπιτες ή πίτες με τραχανά.

-Στο νησί της Καρπάθου κατά την παράδοση όλοι καλούνται στο σπίτι του δημάρχου, όπου υπάρχει ένας μεγάλος μπουφές με ψάρι, γαλακτοκομικά προϊόντα, γλυκά φτιαγμένα με μυζήθρα, πουτίγκα ρυζιού και ποτό, που ονομάζεται σιτάκα καρυκευμένο με βούτυρο και μέλι.

-Στη Μήλο και την Κέα τα υπολείμματα του φαγητού από τη γιορτή της Τυροφάγου μένουν στο τραπέζι μέχρι το επόμενο πρωί, για την περίπτωση που το φάντασμα του σπιτιού πεινάσει την νύχτα.

Έθιμο της Τυροφάγου είναι το βραδινό γεύμα να τελειώνει με αυγά, βρασμένα ή ψημένα στο τζάκι.

Σε κάποιες περιοχές της Ελλάδας, τα μέλη της οικογένειας βάζουν τα αυγά τους κοντά στην θράκα του τζακιού για να ψηθούν και περιμένουν να δουν ποιανού το αυγό θα «ιδρώσει» πρώτο (σημάδι ότι αυτός ή αυτή θα έχουν καλή χρονιά).

Ο συμβολισμός αυτής της παράδοσης είναι ότι σφραγίζεται το στόμα με αυγό και ανοίγει το στόμα με αυγό το Πάσχα.

-Παλιό έθιμο στην Καστοριά είναι το χάσκαρις: ένα αυγό δένεται στο άκρο μίας κλωστής και περνάει γρήγορα από στόμα σε στόμα. Το άτομο που καταφέρνει να το πιάσει είναι ο νικητής.